

6

CHOVÁNÍ FIREM A TRŽNÍ STRUKTURA

Maximalizace zisku

- Max. rozdíl TR a TC:

$$MR = MC$$

- **Mezní příjem** = přírůstek celkového příjmu dosažený prodáním další jednotky produkce (MR)
- **Mezní náklady** = přírůstek celkových nákladů spojený s vyprodukováním další jednotky produkce (MC)

Příklad – maximalizace zisku

q	P	TR	TC	AR	zisk	MR	MC	Δ zisk
0	10	0	5	-	-5	-	-	-
1	10	10	9	10	1	10	4	6
2	10	20	15	10	5	10	6	4
3	10	30	23	10	7	10	8	2
4	10	40	33	10	7	10	10	0
5	10	50	45	10	5	10	12	-2

1. Dokonalá konkurence

- Na trhu mnoho prodávajících a kupujících
  - zanedbatelný dopad na tržní cenu
  - = cena je pro prodávající i kupující daná
- Produkce je identická
- Volný vstup do a výstup z odvětví

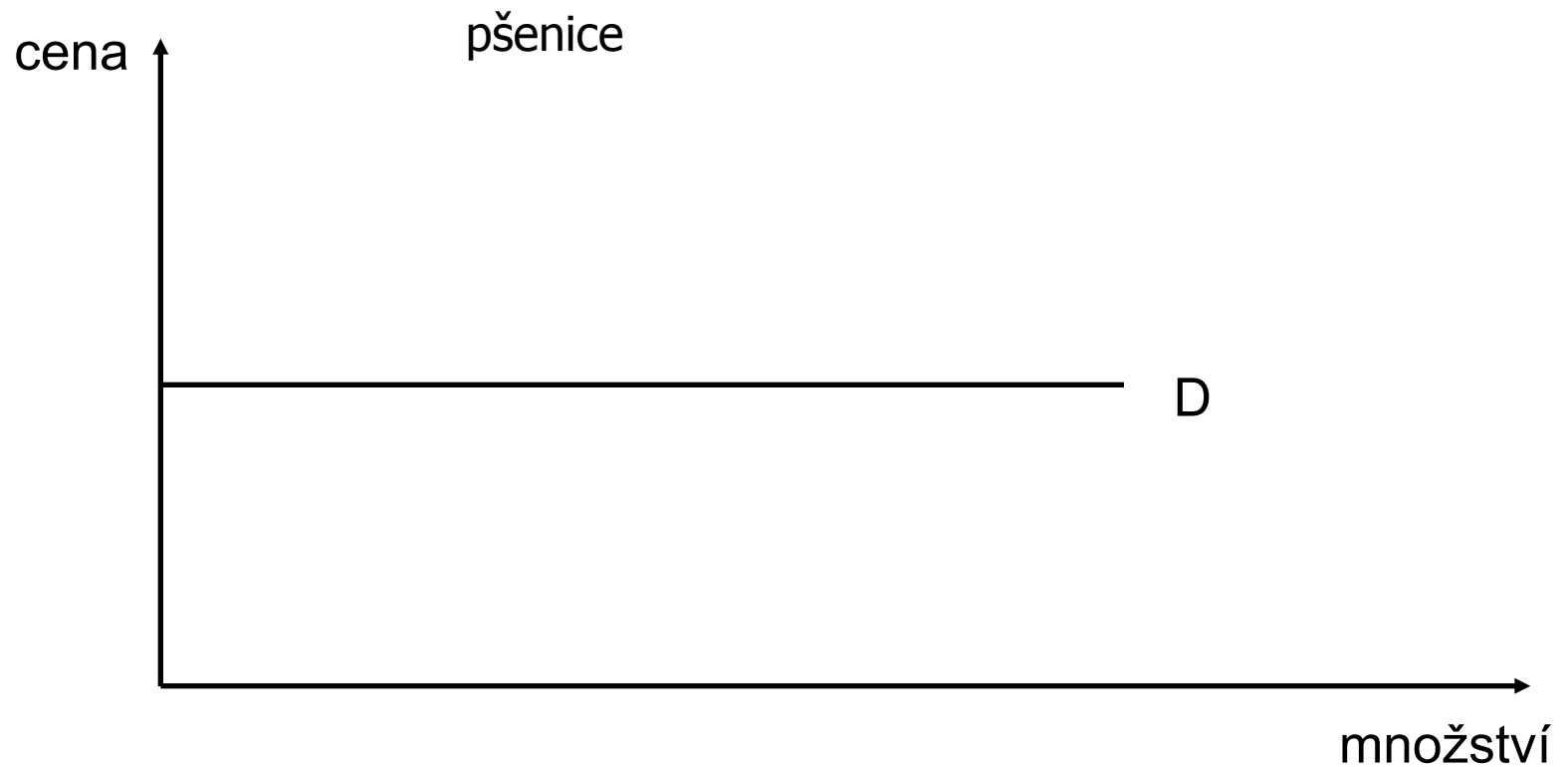

DOKO - příklad

- Dodavatel pšenice – podíl 1/1000 trhu
- Pšenice obchodována na plodinové burze = 1 trh
- Za jakou cenu prodávat, když na trhu obchodována tuna za 3000 Kč?
  - 3001 Kč X
  - 2999 Kč X
  - 3000 Kč

Individuální poptávka v DOKO

Ukončení činnosti

Téměř prázdné restaurace a minigolf mimo sezonu

Už jste někdy šli do restaurace na oběd a zjistili, že je úplně prázdná? Možná se divíte, proč se ptáme. Obtěžuje snad někoho restaurace, která je otevřená? Může se zdát, že příjem z několika málo zákazníků nemůže nikdy pokrýt náklady provozu restaurace.

Příčiny nedokonalosti trhů

- 1) Nedokonalá informovanost prodávajících a kupujících (rozptýlené trhy)
- 2) Náklady na změnu dodavatele
- 3) Nehomogenní produkt
- 4) Malý počet prodávajících

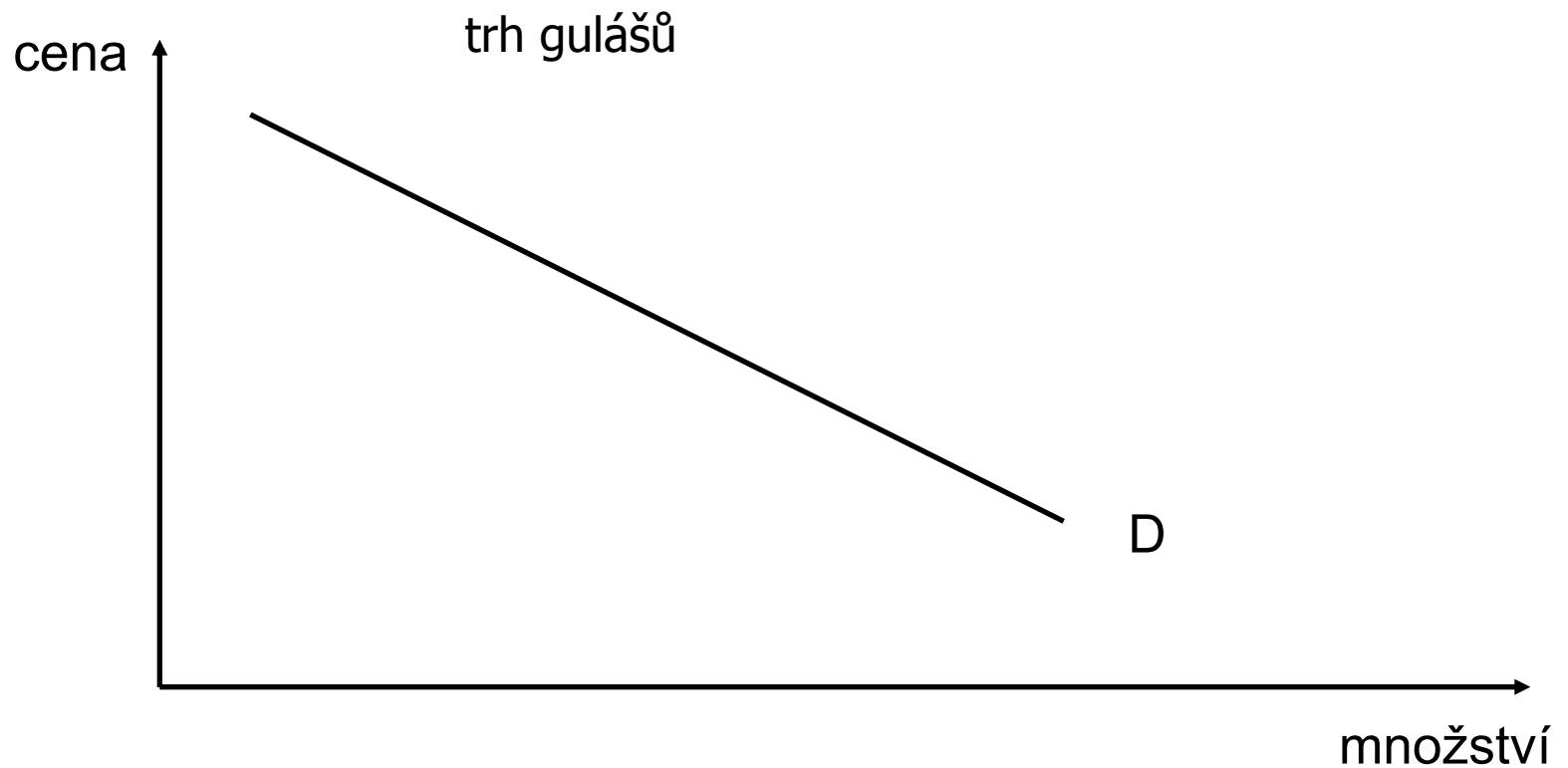

NEDOKO – příklad

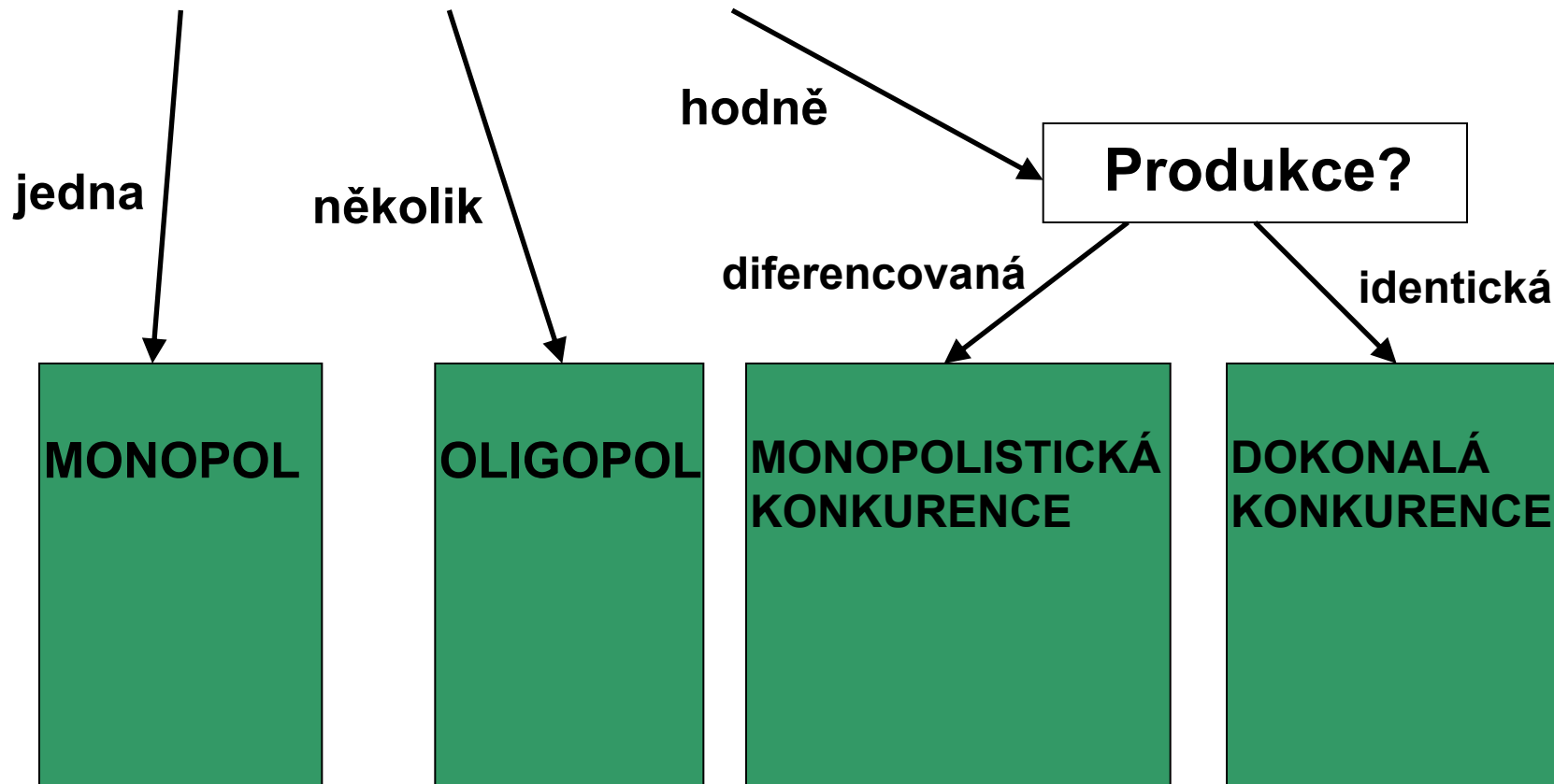

- Prodejce guláše v restauraci (1 z desítek restaurací ve městě)
- Za 35 Kč prodá 30 gulášů
  - Když cena 40 Kč – ztratí pár zákazníků, ale ne všechny
  - = Hospodský má manévrovací prostor pro tvorbu ceny
- D není dokonale elastická

Individuální poptávka v NEDOKO

Počet firem?

2. Monopol

- Jediný prodejce na trhu
- Jeho produkce nemá blízké substituty na trhu
  - cenový tvůrce (cena je vyšší než v DOKO)
- Existují bariéry vstupu do odvětví
  - vlastnictví přírodního zdroje (zřídka)
  - státem udělená licence
  - firma má nižší výrobní náklady
- Produkuje menší množství než by bylo společensky žádoucí (= ztráty mrtvé váhy)

Státní řešení monopolů

---

1. Zavedení konkurence do monopolních odvětví
2. Regulace chování monopolů
3. Převedení soukromých monopolů na státní podniky
4. Žádný zásah

Regulace

- Regulace cen monopolu = stanovení maximální ceny státem (co nejblíže DOKO)
- **Problém:** Jak pozná stát náklady monopolu?

Antidumpingová politika

- **Dumping** = výrobce prodá za cenu nižší, než jsou jeho náklady
- **Kořistnický dumping**
- **Běžný argument protekcionistů**
  - **Vyspělé země**

Oceláři v EU chtějí cla na čínský dumping ocelových potrubí

FinancniNoviny.cz 23.9.2010

Brusel 23. září (ČTK) - Německá ocelárna Salzgitter a španělský Tubacex předložily Evropské komisi stížnost na dumpingový dovoz ocelových potrubí z Číny, který je připravuje o ziskové marže. Podniky vyzvaly komisi, aby na tento import kvůli cenové válce uvalila nové tarify.

Cenová diskriminace

= prodej určitého produktu různým
zákazníkům za různé ceny

Příklady:

- Ceny vstupenek do kina
- Ceny letenek
- Množstevní slevy ...

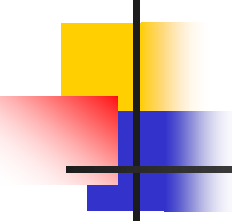

Cenová diskriminace

- Podmínky:
  - Trh musí být NEDOKO
  - Na trhu musí být odlišitelné skupiny zákazníků
  - Firmy musí být schopny účtovat dvojí ceny

Jak časté jsou problémy s monopoly?

- Monopol je běžný
- Většina firem má nějakou kontrolu nad cenou své produkce (je diferencovaná)
- Firem se značnou monopolní silou je málo
- Velmi málo produktů je jedinečných

3. Oligopol

- Několik prodávajících
  - možnost spolupráce X vlastní zájmy firmy
  - kartel
- Produkce identická nebo podobná
- Duopol = oligopol se 2 firmami
- Cena je vyšší než by byla v DOKO, ale nižší než u monopolu
- Produkce je menší než by byla v DOKO, ale větší než u monopolu

Teorie her

- Jak se lidé chovají ve strategických situacích

(při rozhodování musí uvažovat rozhodnutí jiného subjektu)

- **Oligopolní trh** je malý = nutnost zohlednit chování ostatních = zisk firmy závisí nejen na tom, kolik sama vyprodukuje, ale i na tom, kolik ostatní firmy

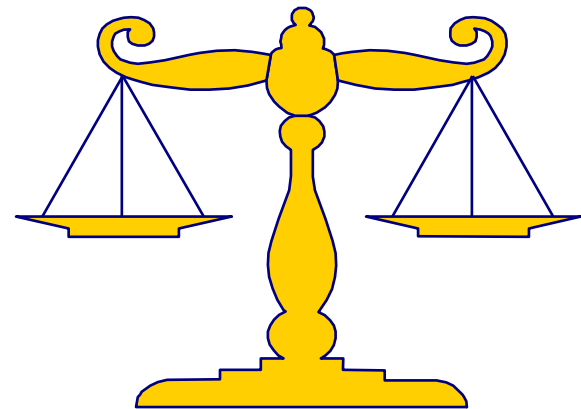
Vězňovo dilema

- Proč je těžké spolupracovat

		Vězeň Petr	
		PŘIZNÁ SE	NEPŘIZNÁ SE
Vězeň Karel	PŘIZNÁ SE	8 let / 8 let	20 let / svoboda
	NEPŘIZNÁ SE	svoboda / 20 let	1 rok / 1 rok

Antikartelové zákonodárství

- Zabránit spojení firem
- Rozdělit firmy
- Bránit firmám v nekonkurenčních aktivitách

Příklad ze života

Brusel potrestal oceláře za 20letý kartel, nejvíc zaplatí ArcelorMittal

30. června 2010 12:19, aktualizováno 13:34

velikost textu:

Ocelářské firmy si v Evropě téměř dvacet let rozdělávaly trh napojený na stavebnictví. Evropská komise jim dnes za tento rozsáhlý kartel uložila pokutu ve výši 518 milionů eur, tedy přes 13 miliard korun. Nejvyšší trest má ze všech 17 viníků zaplatit ArcelorMittal, který působí i v Česku, a to 276,5 milionu eur.

Protikartelové zákonodárství

- Udržování maloobchodních cen
- Cenové predátorství
- Vázané obchody

ALE: to může být přínosné ?!

Monopolistická konkurence

- Mnoho firem na trhu
  - Produkce je diferencovaná
  - Volný vstup a výstup z odvětví
- = Něco z monopolu + něco z DOKO

Příklady:

CD, filmy, nábytek ...

= významná role reklamy

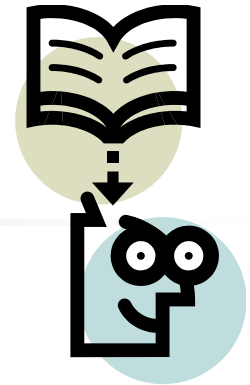
Reklama

- Manipulace se zákazníkem
- Omezuje konkurenci zvýrazňováním rozdílů mezi produkcí

X

- Zdroj informací pro zákazníka
- Podporuje konkurenci nabízením větší množství variant produktu a cen
- Známka kvality

- Roste cenová diskriminace s regulací?
<http://ekonomika.ihned.cz/c1-16300330>

■ konec